

Transportstyrelsens allmänna råd om undantag för färd med långa fordon;

TSFS 2009:62

Utkom från trycket
den 2 juli 2009

beslutade den 24 juni 2009.

Transportstyrelsen beslutar följande allmänna råd.

VÄGTRAFIK

Allmänt

1 Dessa allmänna råd gäller prövning av ansökningar om undantag från bestämmelser om fordons eller fordonstågs längd, lasten inräknad, i 4 kap. 17 § första stycket första meningen trafikförordningen (1998:1276) och i lokala trafikföreskrifter enligt 10 kap. 1 § andra stycket 20 samma förordning.

2 I 13 kap. 3–5 §§ trafikförordningen (1998:1276) finns bestämmelser om vilka myndigheter som prövar ansökningar om undantag och under vilka förutsättningar undantag får medges. Där finns också bestämmelser om att undantag får förenas med särskilda villkor.

Definitioner

3 De beteckningar som används i dessa allmänna råd har samma betydelse som i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner och i förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner.

Ansökan

4 En ansökan om undantag från bestämmelserna om fordons eller fordonstågs längd bör vara skriftlig.

5 En ansökan bör innehålla

- sökandens (företagets eller motsvarandes) namn, adress, telefon- och telefaxnummer samt e-postadress,
- kontaktperson
- transportens start- och slutpunkt, som inom tätort bör anges med gatuadress eller motsvarande,
- önskad färdväg,

- önskat datum för färden eller färderna,
- fordonets eller fordonstågets registreringsnummer,
- fordonstågets längd (utan last),
- aktuella kopplingsavstånd (för lastbilar avses avståndet från kopplingsanordningen till första axelns centrum och för släpvagnar avses avståndet från kopplingsanordningen till sista axelns centrum),
- beskrivning av lasten,
- lastens mått (längd, bredd, höjd och vikt),
- vid överhäng: hur långt lasten skjuter ut bakom fordonets eller fordonstågets sista axel, och
- fordonstågets totala längd, lasten inräknad.

Färdvägsintyg

6 Om fordonets eller fordonstågets längd, lasten inräknad, överskrider 30,0 meter bör sökanden bifoga en redogörelse för kontroll av färdvägen (färdvägsintyg). Färdvägen och eventuella hinder för framkomligheten bör framgå av redogörelsen.

Prövning av ansökan

Lastens storlek

7 Lastens storlek bör betraktas som ett särskilt skäl för undantag endast om godset inte kan tillverkas eller emballeras i mindre delar utan att detta medför en väsentlig kostnad.

8 I 13 kap. 4 § trafikförordningen (1998:1276) finns bestämmelser om att undantag som föranleds av lastens längd får medges endast om lasten är odelbar.

9 Om lasten medför längdöverskridandet bör undantag inte medges om ett annat fordon eller fordonståg kan användas och den totala längden därigenom kan minskas väsentligt.

10 Undantag bör inte medges om lasten skjuter ut mer än 5,0 meter bakom centrum av fordonets eller fordonstågets sista axel, se bilaga, figur 1.

Fordonet

11 Ett undantag för ett fordon eller fordonståg utan last bör endast medges om detta måste vara längre än 24,0 meter därför att det är särskilt anpassat för transport av odelbar last.

Samråd*Väghållningsmyndigheter*

12 Innan beslut att medge undantag meddelas bör berörda kommunala väghållare och statliga väghållningsmyndigheter ges tillfälle att yttra sig i ärendet.

Polismyndigheter

13 När längden för ett fordon eller fordonståg, lasten inräknad, överskrider 35 meter bör berörda polismyndigheter ges tillfälle att yttra sig över om undantag kan medges utan fara för trafiksäkerheten eller någon avsevärd olägenhet.

Lokala trafikföreskrifter

14 Innan ett undantag medges från lokala trafikföreskrifter med särskilda trafikregler om inskränkning till mindre längd på fordon, fordonståg eller last än som tillåts i 4 kap. 17 och 17 a §§ trafikförordningen (1998:1276) bör samråd ske med den myndighet som har bemyndigande att meddela sådana föreskrifter.

Plankorsningar

15 Om transporten måste passera en plankorsning med järnväg och fordonets eller fordonstågets längd, lasten inräknad, överskrider 35,0 meter, bör järnvägens ägare (normalt Banverket) ges tillfälle att yttra sig innan undantag medges.

Giltighets- och transporttider**Giltighetstid**

16 Ett undantag enligt 13 kap. 3 § trafikförordningen (1998:1276) bör normalt ges en giltighetstid av högst en månad och gälla för högst en färd. Giltighetstiden för undantag för mer än en färd bör inte överstiga fem år.

Tider när färd inte bör ske

17 För färd med fordon vars längd, lasten inräknad, överstiger 30,0 meter bör undantag inte medges för

- fredagar efter kl. 15.00,
- dag före sön- och helgdag kl. 10.00–18.00,

- sön- och helgdagar kl. 12.00–20.00, och
- då tät trafik förväntas.

Färd i mörker

18 Om längden överskrider 30 meter bör undantag inte medges för färd i mörker

- måndag–fredag kl. 06.00–09.00, och
- måndag–torsdag kl. 15.00–20.00.

Innehåll i beslutet

19 Beslutet bör innehålla följande uppgifter:

- Kapitel och paragraf för de förordningsbestämmelser undantaget omfattar samt förordningens rubrik och författningsnummer.
- Eventuella undantag från 3 kap. 7 § första och andra stycket, 9 § första och tredje stycket, 11 § och 12 § första stycket 3, 9 kap. 1 § första stycket 1 och 2 och 2 §, trafikförordningen (1998:1276).
- Eventuella undantag från lokala trafikföreskrifter.
- Fordonets eller fordonens registreringsnummer.
- Beskrivning av lasten.
- Färdens start- och slutpunkt, inom tätort med gatuadresser eller motsvarande.
- Färdväg (eller ett visst vägnät).
- Giltighetstid.
- Förbehåll om att beslutet kan återkallas.

20 Beslutet bör förenas med villkor att

- medgivandet bara gäller under förutsättning att villkoren i beslutet följs,
- beslutet, eller en kopia av det, ska medföras vid färd och på tillsägelse visas upp för polisman eller bilinspektör,
- undantag inte gäller för färd vid nedsatt sikt (exempelvis vid dimma, tätt snöfall eller snörök),
- föraren, innan färden påbörjas, ska förvissa sig om att färdvägen är framkomlig med hänsyn till vägarbeten, höjd- eller sidohinder m.m. samt om när färd får ske.

Särskilda villkor

21 Beslut om undantag bör alltid förenas med villkor enligt 22–32.

Utskjutande last

22 Lasten får inte skjuta ut mer än 5,0 meter bakom centrum av fordonets eller fordonstågets sista axel, se bilaga figur 1.

Varningsskyltar

23 Fordonståget ska vara försett med varningsskyltar, se bilaga, figur 2 och 4. Skyltarna ska vara väl synliga framifrån och bakifrån. Den framåtriktade skylten ska vara placerad under vindrutans nedre kant eller med skyltens underkant högst 2,0 meter över körbanan.

Rektangulära skyltar (reflexanordningar)

24 Om lasten skjuter ut bakom fordonet ska den förses med rektangulära skyltar (reflexanordningar) enligt 25 kap. 1–7 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:22) om bilar och släpvagnar som dras av bilar.

Skyltarna ska vara placerade så nära fordonstågets bakre begränsningslinje, lasten inräknad, som möjligt och så att de är väl synliga bakifrån.

Utskjutande last på ett tillkopplat fordon ska vara markerad med den rektangulära skylten för släpfordon, se bilaga, figur 4.

Varningslykta

25 Fordonståget ska vara försett med minst en varningslykta som avger blinkande orangegult ljus. Lyktan ska uppfylla kraven i 26 kap. Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:22) om bilar och släpvagnar som dras av bilar.

Vid färd i dagsljus ska lyktan vara påslagen endast när transporten inkräktar på ett annat körfält.

Sidomarkeringslyktor och sidomarkeringsreflexer

26 Där motorfordonet och släpvagnen är förbundna genom gemensam last, ska den mellanliggande lasten vara försedd med sidomarkeringslyktor som avger orangegult ljus åt sidan och sidomarkeringsreflexer som återkastar orangegult ljus åt sidan.

Last som skjuter ut bakom fordonet ska märkas ut på samma sätt, se bilaga, figur 5.

Placering i längdled

27 Sidomarkeringslyktorna och sidomarkeringsreflexerna får vara placerade högst 2,0 meter i längdled från lastens främre punkt.

Avståndet mellan lyktorna respektive reflexerna på samma sida av lasten får vara högst 6,0 meter.

På last som skjuter ut bakom fordonet ska en lykta och en reflex alltid placeras så långt bak på sidan av lasten som möjligt, se bilaga, figur 5.

Placering i höjled

28 Lyktorna ska vara placerade 0,35–1,5 meter över körbanan.

Om det är nödvändigt på grund av lastens konstruktion får lägsta höjden minskas så mycket som behövs och högsta höjden ökas till högst 2,1 meter.

29 Reflexerna ska vara placerade 0,35 – 0,9 meter över körbanan.

Om det är nödvändigt på grund av lastens konstruktion får den lägsta höjden minskas så mycket som behövs och den högsta höjden ökas till högst 1,2 meter.

Om reflexerna är kombinerade med sidomarkeringslykter får den högsta höjden ökas till högst 1,5 meter.

Övriga krav

30 Lyktorna och reflexerna ska i övrigt uppfylla bestämmelserna i 21 kap. 92, 95–100, 102, 105 och 106 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:22) om bilar och släpvagnar som dras av bilar.

Färd i mörker

31 Vid färd under mörker, skymning eller gryning, och i övrigt när väderleksförhållandena eller andra omständigheter gör det nödvändigt, ska breddmarkeringsskyltarna och varningsskyltarna vara belysta och varningslyktorna påslagna.

Dessutom ska den yttersta delen av fordonet, lasten inräknad, i stället för vad som sägs i 3 kap. 83 § trafikförordningen (1998:1276), märkas ut

– framtill med två lykter som visar vitt ljus framåt och med vita reflexer, och

– baktill med två lykter som visar rött ljus bakåt och med röda reflexer.

Lyktorna ska ha en ljusstyrka på minst 40 och högst 100 candela.

32 Färd ska inte ske vid nedsatt sikt såsom vid dimma, tätt snöfall eller snörök.

Särskilda villkor för fordon eller fordonståg som är längre än 30,0 meter

33 Undantag för fordon eller fordonståg som är längre än 30,0 meter, lasten inräknad, bör förenas med villkor enligt 34–42.

Styrbara axlar

34 Minst en av släpvagnens axlar ska vara styrbar.

Varningsbil

35 En varningsbil ska utom tätbebyggt område föras cirka 200 meter bakom den långa transporten. Vid färd inom tätbebyggt område bör avståndet vara mindre. En varningsbil får åtfölja högst tre transportfordon eller fordonståg.

36 Varningsbilen ska vara en personbil eller lastbil med en totalvikt av högst 4,5 ton. Till varningsbilen får inte kopplas annat fordon.

37 Varningsbilens förare ska inneha körkort som ger rätt att köra tung lastbil.

38 Varningsbilen ska vara försedd med varningsskyltar, se bilagan, figur 3. Skyltarna ska vara placerade högre än vindrutans övre kant och vara väl synliga framifrån och bakifrån.

39 Varningsbilen ska vara försedd med minst en varningslykta som avger blinkande orangegult ljus. Lyktan ska uppfylla kraven i 26 kap. Vägverkets föreskrifter (VVFS 2003:22) om bilar och släpvagnar som dras av bilar.

Vid färd i dagsljus ska lyktan vara påslagen endast när transporten inkräktar på körfält för mötande trafik.

40 Vid färd under mörker, i skymning eller gryning och i övrigt när väderleken eller andra omständigheter gör att det behövs ska varningsskyltarna vara belysta och varningslyktorna vara påslagna.

41 Det ska finnas en annan radioförbindelse än telefonförbindelse mellan varningsbilen och transportfordonet. Fordonens förare ska kunna tala med varandra på ett språk som båda behärskar.

42 För färd på motorväg i dagsljus kan villkoren om varningsbil enligt 35–41 utgå, för fordon eller fordonståg, vars längd är högst 35,0 meter, lasten inräknad.

På motorvägar med stor trafikmängd bör dock villkoren om varningsbil gälla även i dagsljus.

Särskilda villkor för fordon eller fordonståg som är längre än 35,0 meter

43 För fordon eller fordonståg som är längre än 35,0 meter, lasten inräknad, bör beslutet dessutom förenas med villkoren i 44–47.

44 Transporten ska eskorteras av vägtransportledare eller polis.

45 Föraren av transporten ska se till att radioförbindelse upprättas med varningsbil, eskorterande vägtransportledare eller polis och att transportfordonens förare kan tala med de övriga förarna på ett språk som samtliga behärskar.

46 Vägtransportledare eller polis bör kontaktas i god tid före planerad transporttidpunkt.

Färd på motorväg

47 För färd på motorväg kan villkoren om varningsbil i 35–42 utgå från beslutet.

På motorvägar med stor trafikmängd bör dock villkoren om varningsbil gälla även i dagsljus.

På Transportstyrelsens vägnar

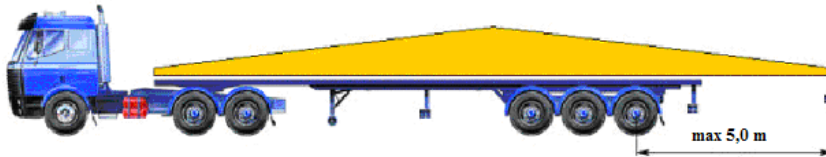
STAFFAN WIDLERT

Anita Jormsjö
(Vägrafikavdelningen)

Bilaga

Figur 1

Lastens maximala överhäng bakom fordonet (p 10)

Figur 2

Varningsskyltar för transportfordon
(p 23)

Figur 3

Varningsskylt för varningsbil (p 38)

*Rekommenderad
skyltstorlek
1280x410 mm*

*Bård
Fluorescerande röd
Bredd=55 mm*

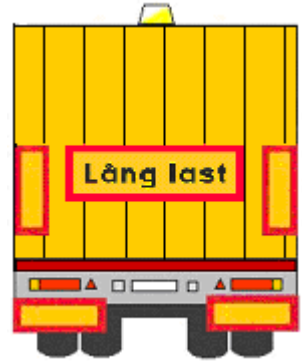
*Fält
Reflekterande
gult*

*Text
Typsnitt: Tratex
Färg: Svart
Storlek: höjd=170/124
mm
(versaler/gemener)*

Figur 4
Varningsskyltar framåt och bakåt
(p 23)

Rektangulära skyltar (reflexanordningar) bakåt (p 24)

Figur 5
Sidomarkeringslyktor och sidomarkeringsreflexer på sidan på mellanliggande last
och längst bak på sidan på utskjutande last (p 26)

